

Bīskaps Jāzeps Rancāns par Latgales kongresu

1927

Desmit godu atpakaļ nukrota nu latgališu kokla spaidu un verdzibas važas. Tulaik vinigajs latgališu laikrokts „Drywa” izzvaneja jaunus laikus Latgolas tautai. Tyulit pec revolucijas pyrmajs „Dryvas” numers izit tautā ar šaidu, skaistu un ļuti zeimeigu uzsaukumu: „Lai dzeivoij tautai breiveiba, lai dzeivoij breivo apvinoto Latvija”. Taidu lozungu, taidu svātku karuga uzrokstu nese tautai 8. martā 1917. goda imiļotajs un bk. [K. Skrindas](#) vaditajs laikroksts „Dryva”.¹ Ši dzili zeimigi vordi mums tagad ir palykuši par eistynibu, bet navins jau byus aizmersis tus gryutus apstokļus, kaidūs beja jostrodoj tautas apvinošonas dorbs 10 godu tam atpakaļ. Bet tys dorbs jau ir veikts un josoka. – gudam veikts. Tulaik beja masta tej sākla, nu kuras izaugs breivo, apvinoto un natkareigo Latvija. Tymā dorbā ijeme pyrm vitu un speleja golvonu lumu „Dryvas” redaktors [K. Skrinda](#). Pateicutis jo pyulem jo bezmiga pavaditomnaktim, kai ari jo veļtitim leidzeklim kortigi un pastovigi apcimoja zemniku mojas Latgolas cīmūs. Pateicūtīs „Dryvai” un jos pašaizlidzigajam redaktoram, latgališu sabidriba kortigi beja informeta par vysu, kas nutyka, nuteik un kas jodora myusu tautas izškertom daļom, lai sasnāgtu loboku un spužoku nokutni. Todeļ šimūs desmit godu atmiņas svātkūs, kod protā nok vusi ti gryuti dorbi, pyrmi tautas daļu apvinošonas pasokumi, mums vysim ar dziļu pateicibu jonustoj un jonulic sovas golvas pi m. d.² bk. [Kazimira Skrindas](#) kopa.

Badas, vorgi³ un nalaimes biži vin cylvākus, ari tautas tyvynoj. Šu parodibu mes nuvarojom ari latvišu tyvynošonā un apvinošonā. Brismigajs lelajs kars beja smogi aizkeris vysu latvišu molu. Jaunoki styproki isaukti kara laikumūs ar iručim rukā, aizstoveja sovu dzymtu zemi. Vocoki, setniki, beja spisti atstot sovas izstrodotas dryvas un ar skumu osorom meklet sev patversmes un globšonas plotos Krivijas sadžos un piļsatōs. Šim kara citušim beglim nest paleigu un ipricynojuumu svešutnē beja nuspriduši loboki latvišu tautas dali. Ti apsavinoya Centralajā Begļu apgodošonas bidribā. Šite tyvok ipasazyna latgališi ar kurzemnikim un vidzemnikim. Šite dzyma nuteikta duma par saškaļditos latvišu tautas apvinošonu. Kupā ar Centralu Begļu apgodošonas komitetu strodoja ari latgališu nudybynotajs leidzigs komitets ar [Vladislavu](#)

[Rubulis](#) prikšgolā. Kreitut Krivijas varai par apspistom tautom šis latgališu begļu komitets Piterpilī sasauce latgališus, sabidriskus darbinikus uz kupejom apspriedem un šite tyka nudybynota tai saukto [Latgališu Organizācijas Komisija](#).

Bet lita nagoja tai vigli. Šos apsprides beja ļuti osas un trukšnaiņas, jo pret latvišu tautas daļu apvinošonu uzastoja ļuti osi un enerģiski vysim pazeistamais [Fr. Kempa](#) kgs ar sovim pikritejim. Seviški maņ palykuse atmiņā 12. marta 1917. g. apspriede, – tymā apspriedē vairokums (43 bolsi nu 66 klotasušim) iznesešaidu rezoluciju: „It kupā ar vinim (baltišim) latvišim, kai ar sovim brolim, lai apvinotim spakim viglok un drušok izdabot Latgolas viteju pašvaļdibu.”

Šis vairokuma sabidriskus darbiniku lamums beja par pamatu turpat nudybynotai Organizācijas Komisijai, lai stotus pi Latgolas tautas pylnvarotu prikštovu sasaukšonas uz kupeju tautas kongresu. Kongresam beja josoka padejajs vords šimā svarīgā litā.

Uz kongresu beja aicynoti vysu latgališi, – gon nu draudzem, gon nu pogostim, gon nu organizacijom. Vysus dorbus golvonā kortā vadija Latgališu begļu komitets nu Piterpiļs.

Dorba atviglošonai sabidrisku darbiniku apspriede Rezeknē 6. un 7. aprilī izveleja viteju kongresa organizācijas komisiju un tymā igoja: dekans [N. Rancans](#), [E. Kozlovskis](#), [Logins](#), [Doroška](#), [Obšteins](#), [Boluds](#), [J. Kindzuļs](#) un [J. Grišans](#).

Nuteiktā dinā 26. aprilī 1917. g. (pa vacajam stiļam) sabrauce Rezekne Latgolas prikštovi apmaram 230 delegati. Nu tureizejos Terdzibas skulas ar nacionalim karugim deves svinigs gojiņš uz katoļu baznicu. Te nutyka svinigs divakolpojums, kurus nutureja bkg [K. Skrinda](#), – tautas beja ļuti daudz, un pi vysim kongresistim vaļdeja lela sajyusma. Tikai veļok uz vokoru pusi kongresa apvinošonas pretiniki inese zynomu uztraukumu, jo samusynotajs sveštaut[išu] tymsajs pyulis draudeja kongresa dalibnikim ar varas dorbum un ašņa izlišonu. Topec vokorā sede nanutyka, bet utrā dinā 27. aprilī, kad naidigajs sveštautišu pyulis beja izkleidis, kongresa dorbi nuriteja vyslobokā saskanā. Tulaik beja iznastas vysim pareistamas rezolucijas par vysu Latvijas

daļu apvinošonu kupejā administratīvā organizmā. Tymā pat dinā izvalato Latgolas Zemes padume stojis pi kongresa lamumu izpīdīšonas.

[Rancāns, J.](#) Atmiņas tautas svatkūs (10 g. jubilejas gadījumā). *Latgolas Vords*, 1927. 10. maijs.

¹ 1917. gada 8. marta laikraksts „Drywa” pirmajā lapā ievietoja uzsaukumu „Lai dzeivoij tautai breiveiba, lai dzeivoij breivo apvinoto Latvija”, zem kura sekoja Februāra revolūcijas notikumu apraksts.

² Manu divina, resp., „ar dievišķo roku/spēku”.

³ Vorgi – slimības, kaites